
Otevřený dopis prof. Elledera

Otevřený dopis prof. Elledera

Vedení MŠMT a Akreditační komisi ČR

V Praze dne 8. června 2010

Vážení,

dovoluji si Vám navrhnout k posouzení velmi informativní způsob hodnocení vědy na vysokých školách, a to zhodnocením *kvality* doktorských studií. Byl by to logický následný krok po odkrytí katastrofálních nedostatků, které není třeba blíže zmiňovat. Administrativním nedostatkům doktorských studií byla v poslední době věnována značná pozornost, ale jistě uznáte, že tím je řešena pouze formální stránka.

Jak je všeobecně přijímáno, doktorské studium a jeho výsledky jsou odrazem úrovně výzkumu dané instituce. Jinak řečeno, pokud by se kdokoliv chtěl rychle informovat o kvalitě a zaměření výzkumu určité instituce, stačí si nechat předložit disertace za reprezentativní období. Je tomu tak ve všech zemích s vyspělou vědou. Je běžné, že na konci každé přednášky na mezinárodních fórech jsou pravidelně zmiňováni doktorandi a jejich přínos hodnocen jako zásadní. Doktorandi pak zaujímají čelná místa v příslušných publikacích. Myslím, že po tomto pohledu k celkovému hodnocení výzkumu dané instituce pak již mnoho nezbyvá.

Zhodnocením *kvality* doktorských studií se můžete nepříliš náročnou cestou dozvědět velmi mnoho o kvalitě výzkumu na vysokých školách a provést případně jejich srovnání. Velmi přínosné by to bylo zejména na fakultách, které připravují absolventy k praktickému zaměstnání a kde prakticky zaměřené, publikovatelné studie mohou být omylem považovány za výzkumné. Typicky na lékařských fakultách. Optimální výsledek by byl dosažen mezinárodním auditem, jistě finančně náročným (šlo by však o dobrou investici), ale i běžně dostupná data z dostupných databází by mohla být informativní. Navrhoval bych následné body:

- i. Zhodnotit publikace, které tvoří podklad disertace. Nejen jejich počet, ale jejich kvalitu, tj. zaměření výzkumného tématu, jeho náročnost, originalitu, kvalitu časopisu, kde byla sdělení publikována (zda jde o mezinárodní periodika). Lze zcela oprávněně předpokládat, že na některých fakultách jsou požadavky na kvalitu a zaměření publikací nedostatečné.
- ii. Posoudit kvalitu školitele, jeho vedení doktoranda, tj. jestli není jeho role formální, zvláště jestli má na sebe napsán větší počet studentů. Je veřejným tajemstvím, že řada profesorů a docentů má na sebe napsané doktorandy. Bylo by velmi zajímavé zjistit, nakolik se studentům věnují tak, že je etické, když je vykazují ve svém CV (vedení doktorandů je předpokladem habilitace a jmenovacího řízení), jinak řečeno jak zneužívají školitelův konsultantů/specialistů.
- iii. Zhodnotit činnost oborových rad, jak často komunikují se studenty a jak kontinuálně dohlížejí na jejich progres.
- iv. Zjistit, kolik doktorandů po obhajobě nastoupí na postdoktorální („postdoc“) posici a kolik z těchto posic je v zahraničí.
- v. Zjistit, nakolik je na VŠ v ČR získání titulu PhD pouhým prostředkem k získání dalších akademických hodností (docent, profesor) nebo platových postupů. Jinak řečeno - zhodnotit vědeckou produkci po získání tohoto v cizině velmi ceněného titulu, který znamená, že jeho nositel absolvoval náročnou profesní přípravu pro aktivní výzkumnou práci (stačí si pročíst profil absolventa oborových rad). Je to srovnatelné se získáním atestace z náročného praktického oboru. Zvláště důležité by to bylo u akademických pracovníků v ranku docent, profesor, kteří by měli vykazovat publikace, ve kterých vystupují jako korespondující autoři. V dnešní elektronické epoše by nemělo být shromáždění informací tohoto typu problém. Takovéto hodnocení ukáže samo o sobě velmi spolehlivě kvalitu výzkumu na jednotlivých vysokých školách a v ústavech Akademie věd. Umožní i velmi hodnotné srovnání podobně zaměřených fakult. Výpovědní hodnota bude mnohem větší, než při aplikaci stávajícího způsobu evaluace vědy, který je ve své podstatě velmi sporný a do značné míry kontraproduktivní.

prof. MUDr. Milan Elleder, DrSc
profesor patologie
Ústav dědičných metabolických poruch
1.lékařská fakulta University Karlovy
předseda oborové rady 2 postgraduálního studia biomedicíny
člen Učené společnosti ČR